

M A G Y A R K U R I R

Bécsből, Pénteken, Augusztus' 2dikán, 1822.

Spanyol Ország.

A' Madriti dolgokra következő jegyzéseket teszen a' Londoni Courir Júl. 15d. és 16d.

„A' revolúció elébb elébb megyen; 's úgy látszik, hogy a' Madriti történetek elhatározók voltak a' Király tekintetére és sorsára nézve. Az utolsó tudósítások' indúltakor (Júl. 6d. estvéjén) olyan környűllások közt volt a' Király, mellyekben sem halogatással sem holmi félig meddig való sínórmértékekkel magán nem segíthetett. Gárdáinak vagy mellettek vagy ellenek kellett dolgoznia; 's látni való hogy ha a' pártosok' karjai közé veti magát, bizonyos veszedelembé rohan. Úgy látszik, hogy a' Spanyol revolúció' fejei oly hirtelen és pontosan követik a' Franciaák által megfutott, 's a' Monárchia felforgatására 's a' Monárcha elvesztésére vezető véres pályát, a' menyire csak a' két nemzet karaktere' külömbsege engedi. A' Francia pártosok is egyedül Királyhoz való ragaszkodást szinlettek eleintén, 's Monarchiai Constitutziót, és Constitutziós Királyt ohajtottak; azonban ez csupán más plánomokra vezető lépés volt. Merő árnyékhálevé köztök a' Királyi hatalom, megkötötték a' Király kezét a' jónak tehetésében 's azonban a' nép ínye szerint nem eső minden rendszereseket a' Király' és Miniszterei nyakokba háritottak. A' Királynak minden legkissebb cselekedetét gyanúba hozták 's addig eszelték a' népet, míg az a' Király' személyét 's palotáját hitesegett dühé véres tárgyául nem választá.

Ezeket előre bocsátván, lássuk a' Madriti legújabb tudósításokat. Elébbi Ujságunkban közlött levelek szerint, a' Pardónba vonult Gárdák alkudozásba bocsátkoztak az Igazgatósékkal. Azalatt egybegyűlvén a' Polgári Tisztég' tanácsa, meghívta a' Királyt 's háza-népét a' tanács-házba. Kinek nem jutna itt eszébe ama hasonló Francia történet, midőn Röderer arra unszolta a' Királyt 's háza népét, hogy biznák magokat a' Nemzeti Gyűlésre, 's így azokhoz folyamodnának, kik őket fogásra, bilincsekre, és erőszakos halálra keresték. Ez a' gondolat ötlött a' Ferdinánd eszébe is 's hihetőképen azon szomorú következeseket vette tekintetbe, mellyeket XVI Lajosnak a' ravasz tanácsra hajlása vont maga után, 's azért nem fogadta-e' a' Polgári Tisztég' ajánlását. — Alkalmasint e' volt már azon szempillantás, mellyben nagyobb elhatározást kelle vala neki mutatnia. De ne szakaszszuk meg előbeszélésünket: Júl. 4d. semmi figyelemre méltó dolog nem adta elő magat azonkívül, hogy egy Madritban fekvő Regiment a' Pardónnak bemeneteléhez küldetett, hihetőképen azért, hogy a' Gárdák készületeit kikémlelje. Azt egy Gárda Kompania hirtelen visszatérésre kényszerítette. Júl. 4d. éjjelen, és 5d. viradóra azt végezte a' Státustanács, hogy arra bírja a' Királyt, válna-meg fenyítéket nem ismerő Gárdáitól. A' Király tüstént azt felelte: „Ismerik az én Gárdáim a' fenyítéket, hadd vezéreljem csak én 's meglátjátok engem, delmeskedik.“ Menyhő csapás helyett

volt ez a Státustanácsosoknak. Ezen felelet után tüstént által kellett volna venni a Királynak a Gárdák vezérlését. Illy forma elhatározással talán XVI Lajos is megmenthette volna magát; s Ferdinánd meggyőződhetik a felől, hogy csupán bátor elhatározása nyithat egyedül útat szabadulására. A feljebb mondott lépést tartozott volna tenni a Király mind magára, mind Gárdáira való tekintetből. „Júl. 6d. reggeli 4 órakor (így szól egyik levele- „zönk) Madrid olly borzasztó csendességben velt, mint a milyen olykor a rettenetes égiháborút szokta megelőzni. A lakosok átkozzák a Constitútiót. A Királynak egy szava semmiyé tehetne volna azt.“

De nem csak Madridban, hanem a Tartományokban is sok jelenségeit adták a lakosok, hogy idegenek a revolúziótól.

Azok előtt, kik a Spanyol Országi dolgok menetejét figyelmetesen vizgálták, nem volt váratlan a mostani nagy történet... Vallyon oda üt e ki, a hova Franciaországban? Ferdinánd nem mondhatja el, mint a szerencsétlen Lajos, hogy nem szolgálna neki vezéricsillagúl a tapasztalás világa. A Garda iránt kedvezőleg nyilatkoztatván ki magát, nem tarthat többé arra számot, hogy a revolúzió baráti hozzávonszódjanak s segítsék. Mind két út veszedelmes. Mert könnyen veszedelem érheti, ha ellene szegezi is magát a revolúzió barátinak; de nincs e szintűgy kiteve a veszélynek, ha hozzájuk áll?

Júl. 16d. imigy folytatja vizsgálódásait a Courir:

A mai tudósítások igen fontosok, ámbar nem lehet elmellőzni, hogy alkalmaint gyanús kútfökből erednek. Így p. o. a Madridi tudósítások, egészen azon Ujságokból vannak véve, mellyeknek írói a revolúzió barátjai, s természetesen azt a szint adják előadásainak, melly cél-

joknak leginkább megfelel, és soha sem szólnak igazat a Királyról s követőiről.

Bizonyos mindazáltal, hogy Spanyol Ország Fő-városa olly dühös csatázások piacza volt, a milyenek a Francia revolúzió első időszakában, oly sok ízben vérbe feresztették Párizs utszáit. A Párdóba vonult Királyi Gárdák 7d. hajnalban három felől támadták meg a várost, mint látszik, abból a célból, hogy erővel útat vágjanak magoknak a palotába, fogoly Királyokhoz. Ellenek állván azonban a Nemzeti Militzia, a Pattantyúsok s egy Batalion tiszt, irtóztató csatázás támadt, mellyben, némelyek szerint, két három száz Garda részszerint elesett, részszerint megsebesedett. S ha ez igaz, úgy nem lehet hinni azon neveltséges állítást, hogy csak 6 Militziai-katona maradt volna a csatapiacson. *) Szinte oly kevésé lehet-

*) Bizonyos, hogy sokkal csekélyebb a veszettség a Constitúziós seregek, mint a Gárdák részéről s azt annak kell tulajdonítani, hogy amazok mellett lévén a pattantyúsok, kártácsal seprették a Gárdákat. Egy Spanyol Ujság így számolja a két rész veszetését:

	Elesett	Megsebesedett
A' Gyalog Nemz. Gardából	9	28
— Lovas — —	1	5
— Pattantyúsokból	3	6
— Gyalogságból	30	63
— Lovasságból	9	13
— Tiszti Batalionból	7	13
A' Constitúziós félből		
összeséggel	58	130
A' Királyi Gardából	311	580

Mind két félből 369 710
A' Kir. Gardából elfogtak 600 embert; a Constitúziós Lovasságnál, Pattantyúsoknál kídolt s megsebesedet 60 ló.

jük, hogy egy oly verekedés után tökéletes csendesség uralkodott volna a' Fővárosban? 'S ha csak ugyan csendesség uralkodott, az nem egyéb volt a' rettegés' borzasztó csendességénél, melly néma kétségbeeséssel várja a' közzellévő hazafi háború' kiütését.

Az alatt a' Cortesek' állandó Deputatioja' előterjesztéseire azt felelte a' Király, „hogy szívesen óhajtana a' vérontást megszüntetni, de az óhajtáson kívül más nem tehet;“ 's egyszermind úgy nyilatkoztatta ki magát, „hogy Gárdáinak fegyverből való kivetkeztetése, Királyi személye' méltóságával ellenkezik.“ Ezen felelet tüzes vitatásokra adott alkalmaságot. Végre meghatározták, hogy a' Királynak kereken kimondják, „hogy lehető egyezés végett 's annak megbizonyítására, hogy a' Király tökéletes szabadságban van (!) múlhatatlanul és szükségesképen, letett hitekhez hív alattvalókra kell bízni Királyi személye' őrizését, 's éppen nem Gárdákra, kik hitelt felylűl, múltó árúlással, legfeketébb hitszegéssel, mocskolták bé babérjaikat.“

Kiki egyszerre állaláthatja, hogy ezen tanácsadások által csak a' Király' személyét akarták a' magok keze közé keríteni, melly megtörténvén, a' Király' követőinek minden motszanásokat meggátolhatnak azal a' fenyegetődzéssel, hogy egyetlenegy lépésekkel annak életét veszedelmezethetik. Szerencsétlenségből elfogadta a' Király ezen hivtelen tanácsot: maga el nem határozásából e, vagy a' választást nem engedő kéntelenségből, nem bizonyos. Tüstént parancsolatot vett a' Vezérkapitány, hogy a' boldogtalan egyezést venné munkába. — E' szerint Ferdinánd, a' Riego és Descamisadosok' foglyává lett; és az első talán Spanyol Ország' Rober spierrejévé szán-

ták a' fátumok, a' mint hogy az utóbbiak már is valóságos Sansculottjai nek. Mit tesznek majd a' fogollyal, könnyű előre ellátni. Valameddig azt látják, hogy nevének 's tekintetének árnyékképe segíti őket céljok fele, mind addig egy újjal sem illetik, sőt inkább Királyhoz illő tiszteletet 's hódolást mutatnak külsőképen; szent személye iránt viseltető határtalan szereteteket, 's Királyi méltóságához való buzgó ragaszkodásokat, csapodárul hazudozzák. Mindent a' Király nevében 's tekintete által javallanak és hajtanak végre; 's mind addig üzik ezen szemfényvesztést, míg csak annak tovább üzése magokra nézve veszedelmesnek nem látszik. Akkor, — ne talán igen nagy lenne csalárásunk — akkor látjuk-meg, mi a' Király egy pártos fél' kezei között, — akkor látjuk-meg, mit nyert vele, hogy a' mellette utolsó csepp véreket is kiöntani kész vitézek helyett, a' letett hitekhez hív alattvalóknál keresett oltalmat. Hiszen az ő letett hitek, nem egyéb hitetlen hamis esküvésnél, melly őket, ha valamire, bizonyosan a' Monárchia' lerontására kötelezi. Pílo te nevű Párizsi Ujság után mondvá, legkevésbé sem takargatta a' Cortesek' állandó Deputatioja, hogy végső eszközök-höz is kész lett volna nyúlni; mert nyilván tudtára adta a' Királynak, hogy ha tüstént ki nem szabadítja magát a' fogságból (így nevezték a' körülte lévő hűséges barátokba vetett bizodalmit), a' Constituzió erejénél fogva Régenséget kéntelen kinevezni. Ha már általában ellenkezett volna Ferdinánd, ugyan kit tettek volna Régensé? Talán Riegót? Kit a' pártján lévők izetlenül Spanyol Ország' Washingtonjának nevezgetnek! Ezen történetek, mint előre el lehetett gondolni, nagyon rájok ijesztettek a' Citybeli pénzükepeczekre. A' Spanyol kötelező-levelek

arra, melly még reggel 62 3/8 állott, nagy hirtelenséggel 61 1/2 61 1/3 szállott le.

A' Gazette de France után a' Moniteur következő tudósítást közöl Madridból Jún. 12dikéről: „A' Júl. 7d. és 8diki történetek olta igen szomorú környülállásban van városunk. Sok familiák siratják hozzájuk tartójiknak elvesztéseket; a' kereskedés egészen elakadt. Júl. 9d. és 10d. fel 's alá futkostak Madrit utszájira a' Descamisadosok, 's szörnyü lármájok közt halattak az Éljen a' szabadság! Éljen Riego kiáltások 's az útálatos Tragala. Ezen hazafias sétálás nevezetes czivódásokra adott alkalmatosságot, mellyek a' tisztihivataloknak nem kis nyughatatlanságot szereztek. A' városi tanács parancsolatot adott ki, mellyben az Éljen Riego! kiáltalt 's a' Tragala' éneklését megtiltja, és a' Polgárságot arra kéri, hogy csak a' Constituziónak 's constituziók Királynak kiáltsanak Vivátot. — Miniszteriumunk megváltozott. Lopez Bannos Hadiminiszterré; Calatrava, volt Cortesi Deputatus, belső dolgokra ügyelő Miniszterré; Garelli igazság Miniszterévé; Marquis Santa-Cruz Királyi Udvartartás' Miniszterévé; Generális Palafox a' Helebardosok vezérévé; Generális Espinosa, Lopez Bannos helyett Navarrai Commendánsá; Generális Quiroga Ó-Castiljai Commendánsá lettek. — Eljutván Cadixba a' Madriti történetek híre, a' városi tanács egy proklamációt bocsátott ki, 's egy 7 személyből álló Junta neveztetett.

Nagy Britannia és Irlandia.

Az Alsó-háznak Júl. 15d. ülésében Sir Mackintosh egy kérelmet adott be, mellyben a' Lancasteri Grófságnak Lese helységbeli számos lakosai a' Törököknek a' Görögök ellen elkövetett kegyet-

lenségeik iránt panaszolkodnak, 's azon csudálkoznak, hogy az elnyomottaknak egy keresztyén hatalmasság sem fogja pártját. Ezen kérelem sok észrevételekre adott alkalmatosságot. Wilberforce Úr abbeli óhajtását jelenté, hogy bár köz erővel kergetnék Ázsiába a' barbarus Törököket az Európai hatalmasságok. Marquis Londonderry csudálkozott, hogy a' békesség barátjai, miként kívánhatnák tulajdon lelkekisméretek ellen is szükségtelenül háborút. „Wilberforce Úr,“ úgy mond a' Marquis, „ki különben a' szelidségnek 's békességnek predikállója, most egyszerre azon van, hogy öt millionál szaporább nemzetséget Ásiába kell verni. Én ugyan, bár mit beszéljenek is a' Török embertelenségéről, de még is úgy látom, hogy sem az ellenek indítandó keresztes-háború, sem a' számkivettetésekéről az imént hozott ítélet, nem fogja őket Európából kiűzni.“ (Nevetés, 's haljuk! haljuk! kiáltás) „Még sértének a' Királyi Minisztereket a' ház' tulsó részén lévő Urak, ha azt hitetnék el magokkal, hogy minden igyekezetek egyedül az Orosz és Török között leendő békesség eszközésére lenne irányozva. Nincs elforditva a' figyelem Görög Ország veszedelméről, 's a' mi csak erejében állott az Igazgatósékeknek, mind azt elkövette. Azonban bizonyosokká tehetem azon nagytiszteletü Urakat, kik a' külső dolgok kormányozására tulajdon különös systemával láttatnak bírni, hogy nem olly vigyázatlan sem az Igazgatósékek sem 'az Ország, hogy a' Török földre az igazság hathatósabb és egyenesebb kiszolgáltatásának bévitele végett, hadat indíttson. Azonban semmi sem mellőztetett-el, a' mi csak valami reménységet nyújthatott egy olly háború rettentéseinek elhárítása, vagy legalább mérséklése iránt, mellynek undokságai mind Görög Országra mind a'

Portára nézve veszedelmesek. Abban sem lehet megegyeznem, hogy az Urak vagy magokat vagy a Házat azzal vakítsák, hogy a nevezett háborúban elkövetett undokságok s kegyetlenségek csak egyik részről történnek, és hogy az emberiség tekintetéből e tárgyban csupán a Törökök kegyetlenkedését, s a Görögök szenvedését s elnyomatását lehetne fájlalni. (Haljuk! haljuk!) Sajnálom, de az igazat meg kell vallanom, hogy a Görögök, ezen szabadságokat visszaszerező úgy nevezett próbatételekben sok affélét tettek, a mi igen siralmas dolog. Nem kevesebbé kegyetlenkedtek s erőszakoskodtak ők is mint a Törökök. Egy értelemben vagyok ugyan Mackintosh Úrral annyiban, hogy a papirosra leirt szavak csekély kezességei a leendő himéllesnek, de bizonyossá tehetem, hogy ha ezen kegyetlenségeknak s pusztításoknak özönét el akarja háritani, szükség elébb mind két rész ügyét igazságosan terjeszténi a világ elibe. Wilberforce Úr is, ki ugyan azon oldalról szólott Mackintosh Úr után, venné jól gondolóra, hogy Nagy Britanniának egész ereje s energiája nem lenne elegendő azon hasonlásoknak meggyőzésére, mellyekkel itt küzkedni kellene.“ Azzal végzé beszédét a nemes Lord, hogy által nem láthatja mi haszon háromlana az Országra az említett problémának munkába vételével.

Júl. 17d. a Felső-házban fordult elő a dolog, s róla a Courier Júl. 18d. azt mondja: „Lord Grosvenor nem adta elég világosan elő, micsoda útát kövessen az Igazgatóság, kívánsága szerint. Ő független Görög Országot óhajt, s ezt az Orosz Birodalom hatalmának mérséklése végett kívánja; de hogy Anglia könnyítse e ezen plánum végrehajtását, arra ki nem terjeszkedett.

A' Royalista seregek megverettetése Maracaibotáján Morales vezérlete alatt megbizonyosodott, s Kingstoni levelek jelentik Május 22d., hogy 500 Spanyol katonának, kik magokat megadták, engedelmet nyervén az Országból való kimenetelre, St. Jago de Cubába megérkeztek. Amerikai Ujságok szerint, mellyek Caraccashól Május 17dikéig terjedő tudósításokat közlenek, Morales meg akarta lepni Maracaibo városát, mellyre nézve Puertosi ármádájából két osztalet által eveztetett. Az Oberster Ballasteros által vezérelt 300 emberből álló osztalet, egészen tönkre tétett, úgy hogy egy ember sem menekedett meg.

Mihelyt ennek híret vette Morales, visszavonta magát Los Puertosból, s Pedagraltól valami tíz mértföldnyire, egy republikai osztaletől, mellyet Benango, Rayes, Vargas és Torres Obersterek vezérlettek, megverettetett. Az elválasztó ütközet Apr. 19d. esett Pasto mellett Popayan és Quito közt, s következése az, hogy Quito a Columbiai Republica kezére jutott. Generális Murgon Royalista Fő-vezért, ki az ütközetben elesett, Praesidens Bolívar kelepcebe kerítette, mert mind addig manővrozott, míg háta megé került s utját visszafelé elzárta.

Orosz Birodalom.

Kächtában a' mult Mártziusban 915681 Rubelt érő Orosz és külső Országi portékák s Pruszsus Transitó-posztók adattak cserébe a' Chinaiaknak nankingért, theáért, dohányért, selyemért s több efféléért. Maimadtschinába ugyan azon hónapban China belsejéből 220 teve s 112 szekér érkezett portékával, mellyek helyett Orosz productumokat viszen vissza.

Franciaország.

Poitiersben, hol Berton fogságban ül, számos rabok vannak, kik a' Touari támadásban részt vettek. Ezek közül négy, addig mesterkél, míg nem a' fedelen nyílást csinálván, egy szomszéd ház padlására juthatott. Ott paraszt felső-íngeket találván, azokat magokra vették, a' padlásról az utszára leugráltak, s ketten csak hamar szabad mezőt értek. De egynék kitorván, másíknak pedig kifíczamodván a' lába, ép társaikkal együtt nem illantattak el. Azonban az egyik ép szökevényt elfogta a' Gensdarme, s midőn a' tájon járnának, hol a' két sánta megbújt, ezek nem áthatván már a' fájdalmat, elkiáltották magokat: „vigyetek el minket is!”

A' Poitiersi törvényszék, a' Két. Sevrei Departament' törvényszékéhez igazította a' Generális Berton és 55 bévádolt czimboráji felett tartandó ítéletet, mint-hogy mind abban a' Departamentben esett, valamivel csak az öszevesküdek terheltnek. De a' Királyi Törvényszék Fő Ügyvédője azt kívánta, hogy más Departament elébe kell vinni a' pert, mert a' Két-Sevrei Departamentben szélesesen terjedő Carbonári szövetezés lévén, felő, hogy olyanok csúszhatnának bé a' Birák közzé, kik Bertont és czimboráit kibujtathatnák a' veszedelemből.

A' titkos szövetezéseikért idéztetett Pattantyús Tisztek pere Júl. 22d. indított el a' Straszburgi hadi-törvényszék előtt.

Bayonne városa s várai erőssítetnek; Toulouseból pattantyússág ment a' Navareuxi, St. Jean Pied de Porti és Luordesi erősségekre; Pied de Porton keresztül három öszvér pénzt hozott Spanyol Ország-

ból Francia Országba a' hit-ármádájá számára.

B é c s.

Tegnap, Aug. 1sőjén délelőtti tíz órakor az 1818 Mártz. 21diki felséges Patens következésében, a' papiros pénz interestes régibb Státusadósságának huszonnegyedik sorvonása, az a' végre rendeltett helyen a' Franciscanusok klastroma' épületében végbe ment.

Aug. 1sőjén Bécsben, a' Státus papirosainak közép-árrok:

Státus kötelezőlevele 5 pCtmal C. P. 80; Ugyan az 2 1/2 pCtmal 39 15/16; Sorvonásos költsön 1820ról 100 for. Conv. P. —; Ugyan az 1821ről 100 for. Conv. Pénzben —; Bizonyítás 1821dik költsönről 100 ftért C. Pénzben 99 1/8; Bécs Városi Banko Obligációk 2 1/2 pCtmal 37 3/8; 100 forint Conv. Pénz 249 7/8 for. V. Cz-ban. — 1 Bank-Aktzia 788 3/5 f. C. P.

A' marbahúsnak fontja, Bécsben, Augusztusra, Ezüstben 8, V. Cz-ban 20 x-ra határozottatott.

A' Gabona négy fő nemeinek árok általjában, Júl. 22d. — 27d. (Mérőjet garasra számlálva V. Czban)

	Búza.	Rozs.	Árpa.	Zab.
Bécsben Júl. 23d.	136	92	90	73
— Júl. 27d.	138	92	87	75
Stockerauban				
Júl. 22d.	133	95	80	60
Fischamenden				
Júl. 23d. és 25d.	—	80	73	65
Nagy Enzersdorfon				
Júl. 24d.	129	93	78	67

Magyar Ország.

„Értésére esvén Nemes Gömör Vármegyének, hogy Fő Mélt. Koháry Ferencz Herceg, Magyar Udvari Fő Cancellárius, Üradalmainak látogatására a' Nemes Vármegye kebelébe fogna megérkezni, három Deputatiót rendelt, mellyek közül egyik Tek. Első Vice Ispán Úr vezérlése alatt a' Vármegye határán; második Baloghban Második Vice Ispán Úr vezérlésével; harmadik Murányban Mélt. Gróf Eszterházy László Rosnyói Püspök Úr által vezetettvén, Ő Herczegségét köszöntésével megtisztelje. Az első Deputatio Ő Herczegségét Osgyánban Mélt. Báró Luzsénszky díszes kertjében tisztelte. Ezen Deputatiónak tagjai valának; Mélt. Báró Luzsénszky János Kapitány; Mélt. Báró Vécsy László Fő Hadnagy; Mélt. Gróf de la Motte Károly; Fő Tiszt. Török József Apátur; Tek. Kubinyi Péter; Ragályi Pál; Kubinyi Lajos; idősb Szathmári Király Pál, Szendrői Török Ferencz Fő Tábla - Birák; Zathureczky Tóbiás Fő Szolga-Biró, Rakovszky József, Grandics Horváth György Vice Szolga-Birák, és ifju Mariássy Pál Al-Jegyző Urak. A' Köszöntőknek Orátora volt Fő Tiszt. Török József Apátur, ki Ő Herczegségének édes Hazának iránt tett fényes érdemeit díszesen előadván, a' két Nemes Vármegyét hatalmas szárnyainak oltalma alá továbbra is ajánlotta. A' köszöntés után igen kellemes helyen muzsika zengések közt gazdag fölöstökömmel fogadtatott Ő Herczegsége, s' hegyes leereszkedéssel s' nyájas vidámsággal két óránál tovább mulatott. Így mind maga Ő Herczegsége, mind a' Herczegné a' szíveket mintegy megbájlolva tovább folytatták útjokat Baloghba, tulajdon jószágokra, hova ebédre szerencsé-

sen meg is érkeztek. A' hír szerint Ő Herczegsége Murányban hosszabb ideig szándékozik mulatni.

Patakról, Júl. 22d. „Superintendenciánk néhai tisztelt Fő-Curátorunknak Méltós. Vajai Vay József Úrnak Miskolczon Május 22dikén, Collégiumunk pedig itt ezen holnap' 14dikén, adá-meg a' soha el nem halandó hála' végső tiszteletét. Ott Coadjutor Superintendens Fő-Tisztel. Szathmári Paksi József Úr mondá a' Szent Tanítást, s' Consistóriumunkban Fő Curátorunk Mélt. Lónyai Gábor Ungvári Fő Ispán és Beregi Administrátor tartá a' Magasztaló-Beszédét: itt a' hely' Predikátora Tiszt. Laczai József Prof. Úr tartá a' Tanítást, az Orációt pedig Philos. Prof. Tek. Rozgonyi József Úr; s' mind ezen Predikációk és Orációk nyomtatásban fognak megjelenni. A' nagy megholt 1796 olta viselte ezt a' hivatalt, azon buzgósággal és lélekkel, mellyet benne az egész Haza ismert. Addig is míg Biographiája a' Tudom. Gyűjteményben megjelenhetne, kedves lesz a' Kurír Olvasóijnak tudni, hogy ez a' felejtethetlen férjflu 1750. Octob. 29d. szül. Consiliár. és Fő Curátor Vay Abrahám és Csegei Gróf Vas Anna születőtől, s' Bugyiban holt-meg 1821. Decemb. 30d. gutatásban, mellyet rá köszvényes szenvedései vontanak. Ellensége a' haszontalanságoknak, meghagyta, hogy teste az Alsó-Zsolczi kriptába atyáji s' őtet megelőzőt hitvese Bocsári Mocsáry Erzsébet mellé tétessék a' helybeli Predikátor által, ki gyermekeinek s' életben maradt testvéreinek Eáró Vay Mihály Generális s' Abrahám fja' ipának Kazinczy Péter Úrnak megáldásán kívül egyébre ki ne terjeszkedjék. Ellenben azon költséget, a' mellybe ez a' temetés kerülhetett volna,

négy ezerre számlálván, azt a' húsz ezerrel gazdagított Collegiumunknak hagyta. A' Halotti Gyülekezet mind itt mind Miskolczon olly számos volt, hogy a' tágas Templomban semmi hely nem marada üresen, 's érdeklő tekintet vala látni, hogy az Iskolának minden tagjai, a' Professorokon kezdve a' legalsóbb Classis' hallgatójáig, a' három holnapig viselt fátyolt kalapjaikon 's balkarjaikon ismét viselték.

Egyéb eránt a' nevezetes napot Iskolánk' Évkönyveiben nevezetessé tette az, hogy ennek estvéli órájiban szegeztetett fel a' Collégium' új épületének két gombja. Annak északi szárnya 's a' nyugotinak épen fele már pályakövel elfedve áll; másik fel. ennek be van deszkázva, a' közép épületen pedig és a' déli szárnyan, fel vagnak rakva a' szarufák. Az Orátornak helyes megjegyzése szerint a' nagy Vaynak ez az épület az Emlékköve.

Mostani tisztelt Fő-Curátorunk, ki a' köz terhet a' nagy Elholtal eggyütt viselé 1814. oltá, 's dolgainkat ennek kidölte után maga kormányozza, annak félbe szakadt intézeteit munkába véteté, 's 12 napig mulata közöttünk. Humaniorum Professoraink Fejér Primáriusunk, a' Classisok Praeceptorainak száma a' Rómában múltató Ferenczi István testvére által szaporodott, 's nem sokára Festést és Architecturát, Muzsikát és Francia nyelvet tanító Professorokkál is fogunk dicsekedhetni. A' Németben, Luther. Professorunk Hosnek Úr alatt, nagy előmenetelt mutatunk."

Kasárol. Mélt. Fáj Fáy Ábrahám Úr, Cs. K. Tanácsos', 's egykor az Eperjesi Districtualis Tábla' Birája, 's ifjabb

esztendeiben Fő Szolga-Birája Abaúj Vár. megyének, Gróf ifjabb Ráday Gedeoné, szül. Gróf Fáy Zsuzsána Excell. testvér bátyja Júl. 2d., Mérán ezen Vármegyében, megholt, életének 79d. esztendejében."

Elegyes Dolgok.

Humboldt Úr Montmartre és Mont. heny közt a' Versaillesi kerületben, a' hangnak hirtelen terjedése körül intereszsans próbákat teszen. Ezen alkalmatossággal a' többek között az a' megjegyzés világosodott-meg, hogy ha a' villámlás után három másod-minutával hallik a' dörgés, akkor az égiháborútól csak valami egy negyedrészt Francia mértföldnyire van az ember.

Egy Hollandiai helységben Middelbürg' szomszédságában kevéssel ezelőtt egy 72 esztendőös ember 69 Rhénusi láb magasságról bukkott-le a' toronyból, 's gerendák 's ködarabok közt jöven is lefelé, még is talpra esett.

Liverpoolba két szép és nagy jávorszarvas érkezett, 's olly fajtájú, melyről a' Természet-vizsgálók még eddig halgatnak. Indiában, Felső Missouri táján találtattak 's Wapettinek nevezettek. London számára vannak rendelve. Nagyságok egy lónyi, szarvak iszonyú nagy. Testek állása az erővel páros szépség' mustrája. Szekérben, vagy hátokon egy személlyel egy óra alatt 20 anglus mértföldet futnak-el. Igen jámbor természetűek.

Wilnában, az emberszerető társaság házában Jún. 7dikén megholt Stankevitch János életének 119d. esztendejében.